

EPIDEMIOLOGICKÁ SITUACE V MORAVSKOSLEZSKÉM KRAJI V ROCE 2014 – 2.část

V loňském roce bylo na území MS kraje zaznamenáno **5220 případů** akutních průjmových onemocnění, což představuje 29% ze všech hlášených infekčních onemocnění. Ve všech případech bylo pracovníky KHS Moravskoslezského kraje provedeno epidemiologické šetření s cílem zamezit šíření nákazy.

Došlo k 10 epidemickým výskytům alimentárních nákaz, v 7 případech se jednalo o hromadné výskyt virových původců (noroviry, rotaviry), které proběhly ve 4 lůžkových zdravotnických zařízeních, ve 2 ubytovacích zařízeních pro seniory, 1dětském kolektivu a na 2 pracovištích. Protiepidemická opatření byla nařízená neprodleně po ohlášení těchto hromadných výskytů.

V rámci těchto výskytů **bylo exponováno 1328 osob a onemocnělo 163 osob.**

V roce 2014 bylo provedeno 26 šetření podnětů občanů, kteří uváděli zdravotní potíže po konzumaci potravin. V této souvislosti byly provedeny kontroly v zařízeních společného stravování, v distribuční síti i u výrobců potravin.

V průběhu kontrol bylo z důvodu ověření bezpečnosti potravin odebráno 102 vzorků, včetně 20 stěrů. Rozsah vyšetření zahrnoval především: *Salmonella sp*, *Campylobacter*, *Listeria monocytogenes*, *Staphylococcus aureus*, *Bacillus cereus*, enterotoxiny. Ve dvou případech byl potvrzen pozitivní nález patogenních mikroorganismů v potravinách (*S. enteritidis* v cukrářských výrobcích).

V prvním případě se jednalo o nález zárodků *S. enteritidis* v cukrářském výrobku (jádrový rohlíček); zároveň byl u zaměstnance výroby potvrzen jiný typ salmonel. Provozovateli byl uložen příkaz k sanitaci a desinfekci, zákaz výroby daného výrobku do doby předložení vyhovujících výsledků a sankční postih. O situaci byla informována SZPI.

Další případ se opět týkal nálezu *S. enteritidis* v cukrářském výrobku (roláda); navíc byl potvrzen stejný fagotyp z biol. materiálu nemocného člověka. Tím byla prokázána přímá souvislost konzumace potraviny s onemocněním. Provozovateli byl uložen příkaz k sanitaci a desinfekci, zákaz výroby do doby předložení vyhovujících výsledků, úprava postupů HACCP, sankce.

Akutní průjmová onemocnění (APO) - nákazy sdružené v této skupině jsou vyvolány různými původci, laboratorně prokázat se podaří asi třetinu onemocnění. Pro tyto nákazy je společná vstupní brána, kterou je trávicí trakt. V přenosu průjmových onemocnění se uplatňují především potraviny a znečištěné ruce. Potraviny mohou být kontaminovány buď primárně, jsou-li připraveny z infikovaných zvířat, nebo sekundárně, nejčastěji rukama nemocného či nosiče při přípravě, distribuci, transportu a uskladnění stravy.

Obvyklou lokalizací infekce je střevní sliznice, klinickými projevy jsou bolesti břicha, průjmy, zvracení.

Orgánu ochrany veřejného zdraví jsou nejčastěji hlášeny gastroenteritidy - zánětlivé stavy postihující trávicí soustavu, jejichž původci jsou bakterie - salmonely, kampylobaktery, yersinie a také shigelly, způsobující epidemie, zejména v prostředí s nižším hygienickým standardem. V roce 2014 došlo v Moravskoslezském kraji po dvou letech u onemocnění shigelózou (bacilární úplavici) ke zdatnému poklesu, ve srovnání s rokem 2013 téměř o 78%. Pokud jde o salmonelózu v loňském roce došlo k nárůstu hlášených onemocnění.

V roce 2014 akutní virové střevní infekce způsobily zejména rotaviry a noroviry. K přenosu těchto původců nejčastěji dochází fekálně - orální cestou, prostřednictvím kontaminovaných potravin a vody, k šíření dochází ale i aerosolem od nemocných osob. Přenos prostřednictvím rukou a kontaminovaných předmětů je rozhodující pro šíření infekcí u institucionalizovaných osob. Průjmová onemocnění způsobená viry jsou velmi nakažlivá. K onemocnění stačí malá infekční dávka, virus může být vylučován stolicí i po odeznění klinických příznaků (cca 7-10 dní). Rotaviry způsobují lokální epidemie, zejména v dětských kolektivech (jesle, mateřská školka, kojenecké odd. apod.), nejvyšší výskyt bývá ve věkové skupině 1- 4 roky. K prevenci slouží očkování dětí, které není hrazeno z veřejného zdravotního pojištění. Noroviry jsou hlavním agens epidemií zejména v zařízeních pro seniory a ve zdravotnických zařízeních. Nejvyšší výskyt bývá ve věkové skupině nad 15 let, očkování proti norovirům neexistuje.

V prevenci akutních průjmových onemocnění i ostatních alimentárních nákaz je zásadní zajištění kvalitní a nezávadné pitné vody, výroby a distribuce nezávadných potravin, dokonalé provařování potravin, konzumace bezprostředně po uvaření, důkladné ohřívání potravin, zabránění zkřížené kontaminaci syrových a uvařených potravin, ochrana potravin před hmyzem, hlodavci a jinými zvířaty. Na této prevenci se v rámci své činnosti podílí také odborní pracovníci krajských hygienických stanic v rozsahu své působnosti, kterou jim stanovuje legislativa v oblasti ochrany veřejného zdraví.

Statistická značka	2010	2011	2012	2013	2014	5 letý průměr
A 01.0 Břišní tyfus	0	0	1	0	1	0,4
A 01.2 Paratyf B	0	0	0	1	0	0,2
A 02 Salmonelóza	802	1 006	1 134	1 015	1 285	1 048,4
A 03 Bacilární úplavice	111	44	164	130	29	95,6
A 04 Enteritis se zjištěným původcem	4 845	4 732	4 465	4 124	4 653	4 563,8
A 05 Alimentární intoxikace	1	0	1	21	0	4,6
A 08 Virová enteritida	1 236	1 032	886	741	924	963,8

Výskyt nejčastěji hlášených akutních průjemových onemocnění v MS kraji
v letech 2000-2014 (absolutně)

